

Znam li svoju ulogu u skupini

Nijedan čovjek nije otok. I privatno i poslovno svakodnevno smo prisiljeni surađivati s drugima na ostvarenju zajedničkih ciljeva. Jeste li se kad pitali koja je vaša uloga u skupini? Jeste li prirodni vođa koji će povući, a drugi će vas slijediti? Možda je vaša uloga biti vražji advokat i ukazivati na pogreške? Ili ste rođeni kreativac koji će razveseljavati članove skupine neobičnim idejama? Možda je vaša najveća snaga podržavati suradnike, članove obitelji i prijatelje, slušajući ih i služeći im kao rame za plakanje? Ili imate sjajne organizatorske sposobnosti i pomažete ostalima da se usmjere na cilj te dovrše što su započeli?

prof. dr. Velimir Srčić

Tradicionalni pogled na ulogu pojedinca u skupini stavlja u žarište kompetenciju. U porodici netko radi i zarađuje, drugi kuha i sprema, treći uči, četvrti ide u nabavku. Na radnom mjestu obavljamo posao u skladu sa stručnošću i profesionalnom izobrazbom. Netko je računovođa, a netko direktor nabave. Netko radi kao noćni čuvar, a netko kontrolira tehnološki proces. Na pitanje: *Koja je tvoja uloga u timu*, većina ljudi opisat će svoju profesionalnu ulogu. Nitko neće reći da skupini donosi svoj talent za koordinaciju, svoju sposobnost kritike, svoje leaderske vještine ili osobinu da uvijek predloži originalnu ideju.

No, želite li biti uspješni u radu s drugima, bila to porodica, radna skupina, sportski tim ili nešto drugo, nije toliko bitno kakav ste stručnjak, već kakva ste osoba. U žarištu nije struka, profesionalne titule i opis radnog mjesta. Zanima nas vaša prirodna uloga u timu. Ona je često drukčija od vaše funkcionalne uloge koju čine znanja i vještine potrebni da se obavi neki posao.

Kao najpoznatiji teorijski okvir za diskusiju može nam poslužiti **Belbinov model osam tipičnih timskih uloga** koji pokazuje sljedeća slika:

SVATKO OD NAS MOŽE IGRATI JEDNU ILI VIŠE ULOGA U SKUPINI

Koordinator (*Coordinator*) ima dar da zna voditi tim, bilo na poslu ili privatno, koordinirajući napore članova. Obično se radi o zreloj osobi koju drugi prihvaćaju za vođu jer može „predsjedavati“, dobro delegira zadatke, objašnjava ciljeve i omogućava donošenje dobrih odluka. Koordinator sam ne uživa u poslu, ali voli dijeliti zaduženja drugima.

Prepoznat ćemo ga po sljedećim omiljenim mislima:

- Usmjermimo se na glavni cilj!
- Ima li tko što dodati ovome?
- Trebamo postići konsenzus prije nego što krenemo dalje!
- Nikad ne smatraj da tišina znači slaganje!
- Mislim da trebamo svakome dati priliku!
- Uspješno delegiranje je važna vještina.
- Dobar šef ima sposobnost potaknuti druge da obave sav posao.

Pokretač (*Driver*) vodi tim usmjeravajući i kontrolirajući članove. To je dinamična osoba koja voli izazove i pritisak, posjeduje sposobnost i hrabrost za prevladavanje prepreka. Sklon je provocirati i povrijediti suradnike jer se teško kontrolira, direktan je i uvijek kaže što misli. **Omiljeni stavovi koji idu uz tu ulogu su, na primjer:**

- Kad kažeš „učinit ću to“, očekujem da to i uradiš!
- Just do it!
- Prvo reci „ne“, a onda pregovaraj!
- Nisam zadovoljan s tim da napravimo samo ono što možemo!
- Možda sam previše grub, ali barem znaš što mislim!
- Pokrenut ću ja tu stvar s mrtve točke!
- Na mucu se poznaju junaci!

Finalizator (*Finisher*) je osoba čija je glavna vrlina posvećenost detaljima, preciz-

znosti i temeljitosti. Njegov je zadatak dovršiti započeto i čuvati skupinu od pogrešaka. Posebno mu odgovaraju uvjeti hitnosti i kratkih rokova. Ozbiljna je i savjesna osoba, uvijek zabrinuta, voli raditi sama i često je pretjerano pedantna. **Omiljene ideje koje idu uz tu ulogu izgledaju ovako:**

Svaki problem traži našu punu pažnju!

- Uvijek treba pročitati upute do zadnjeg detalja!
- Sve što može krenuti loše, krenut će loše!
- Nema izgovora za posao koji nije obavljen savršeno!
- Samo najbolje je dovoljno dobro!
- Jeste li sve dobro provjerili?
- Bolje spriječiti nego liječiti!

Izvršitelj (*Implementer*) je glavni „šljaker“, odnosno okosnica skupine u realizaciji onoga što je zajednički dogovoreno. Voli pretvarati planove u akcije i procedure, disciplinirana je osoba, pouzdana, konzervativna i efikasna. Glavne su mu mane nedostatak fleksibilnosti i slabe reakcije na promjene i nove prilike. **Njegov životni stav iskazuje se u nekim od sljedećih ideja:**

- Ako se može uraditi, mi ćemo uraditi!
- Teorija je samo onoliko dobra koliko se ostvaruje u praksi!
- Nikoga nije ubio rad!
- Ako je teško, uradimo odmah, ako je nemoguće, malo će potrajati!
- Ljudski je grijehiti, ali oprostiti nije naša politika!
- Bacimo se na posao!
- Potpuno sam odan skupini (porodici, stranci, društvu)!

Kritičar (*Monitor Evaluator*) je vražji advokat i procjenitelj skupine. Radi se o osobi koja analizira ideje i probleme na temelju logike te omogućava timu uravnotežene odluke. Obično je dobar strateg i prosuditelj, ali mu nedostaje sposobnost da inspirira druge, posebno jer ljude odbija pretjeranom kritičnošću. **Njegove su ideje vodilje:**

- Dobro ću razmisliti i reći vam sutra svoju odluku!
- Jesmo li istražili sve mogućnosti?
- Ako nije razumno i logično, ne treba tako niti uraditi!
- Bolje je dobru odluku donijeti sporo nego lošu brzo!
- Kad razmislim, ovo je najbolje rješenje!
- Istražimo sve alternative!
- Odluke se ne smiju temeljiti samo na entuzijazmu!

Kreativac (*Originator*) je generator ideja, prijedloga i inovacija u skupini. To je kreativ-